

**АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС;
ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО**

УДК 342.951

**БІЛИК В.М.,
ТЕРЕЩЕНКО В.В.**

**ЗАКОНОДАВЧЕ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ З НЕРОЗМИТНЕНИМИ
АВТОМОБІЛЯМИ: ПРОПОЗИЦІЯ ТА ЇХ ОБГРУНТУВАННЯ**

У статті розглянуті питання та внесені пропозиції законодавчого врегулювання ввезених в Україну автомобілів з іноземною реєстрацією. На основі норм законів України проаналізована перспектива покращення взаємної торгівлі, удосконалення митного законодавства, прийняття нових правових норм, які регулюватимуть економічні та торговельні відносини з державами Європейського союзу та США, що дозволить Україні забезпечити захист прав усіх суб'єктів права власності та господарювання і надати економіці соціальної спрямованості.

Ключові слова: автомобіль, реєстрація транспортного засобу, розмитнення, транзит, тимчасове ввезення, реекспорт, іноземна реєстрація.

В статье рассмотрены вопросы и внесены предложения законодательного урегулирования ввозимых в Украину автомобилей с иностранной регистрацией. На основе норм законов Украины проанализирована перспектива улучшения взаимной торговли, совершенствования таможенного законодательства, принятия новых правовых норм, регулирующих экономические и торговые отношения с государствами Европейского союза и США, что даст Украине возможность обеспечения защиты прав всех субъектов права собственности и хозяйствования и будет способствовать социальной направленности экономики.

Ключевые слова: автомобиль, регистрация транспортного средства, растаможивание, транзит, временный ввоз, реекспорт, иностранная регистрация.

The article deals with the issues of legislative regulation of cars with foreign registration imported to Ukraine. On the basis of the norms of the Ukrainian laws, the prospect of improving mutual trade, making better customs legislation, adopting new legal norms that will regulate economic and trade relations with the states of the European Union and the USA are analyzed. The mentioned activities will give Ukraine a possibility to protect the rights of all subjects of ownership and economic and will provide social orientation of the economy.

Key words: car, vehicle registration, customs clearance, transit, temporary import, re-export, foreign registration.

Вступ. На сучасному етапі розвитку України, її прагнення до Європейського союзу наблизило питання торгівлі, пониження платежів, акцизного збору щодо ввезення транспортних засобів. Але тут виникли перепони та недолугість митного законодавства, а також інших законодавчих норм. Це сприяло «кмітливим» бізнесменам обходити законодавчі акти і створювати перепони у реалізації прав громадян на придбання бажаних у вжитку автомобілів. У чинному законодавстві відсутні норми, які напряду регулюють такі відносини.

© БІЛИК В.М. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративної діяльності (Національна академія внутрішніх справ)

© ТЕРЕЩЕНКО В.В. – доцент кафедри адміністративної діяльності (Національна академія внутрішніх справ)

Ця стаття спрямована на вирішення проблеми через введення правових норм, які б безпосередньо вирішували проблему ввезення автомобілів з іноземною реєстрацією. Це дало б можливість пересічним громадянам не шукати можливості обійти норми законодавства та сприяти поповненню державного бюджету.

В юридичній літературі окремі питання вирішення проблеми з нерозмитненими автомобілями знайшли своє відображення у публікаціях М. Бурбака, Р. Горвата, Є. Мураєва, О. Назаренка, Д. Сосніна, Н. Южаніної та інших.

Постановка завдання. Мета статті – прискорити вирішення проблеми розмитнення ввезених автомобілів з іноземною реєстрацією. Вивчення чинного законодавства України, публікації у засобах масової інформації, думки державних діячів, політиків, громадськості з даної тематики спонукала нас зробити спробу надати пропозиції, їх обґрунтування щодо прискорення вирішення цієї проблеми зацікавленими суб'єктами законодавчої ініціативи.

Результати дослідження. Автомобілями з європейською реєстрацією, які в українському суспільстві отримали назву «євробляхи» нікого не здивуєш. Щодня на дорогах держави їздять десятки тисяч таких авто.

На протязі останніх двох років держава не вирішує питання автомобілів на єврономерах в інтересах їх користувачів.

Іноземні автомобілі ввозяться в Україні за двома схемами: транзиту та тимчасового ввезення [1].

Причиною цього, на нашу думку, є:

– прогалини в українському законодавстві;

– нерішучість законодавчого органу усунути прогалини на користь споживача;

– центральні органи виконавчої влади очікують та не бажають адмініструвати проблему на користь особи, яка користується таким автомобілем.

За даними Державної фіскальної служби України, більше ніж 383,3 тис. транспортних засобів з іноземною реєстрацією, у тому числі з порушенням строку – майже 236,6 тис. знаходяться на території України.

Купувати вживану машину за кордоном дешевше, проте розмитнити такий автомобіль в Україні коштує майже половину його вартості.

Засоби масової інформації спонукали суспільство в Україні привернути увагу до того, що громадські активісти купили автомобіль «Запорожець», вивезли його до Польщі та за його розмитнення сплатили 350 доларів США. У випадку повернення цього автомобіля назад та розмитнення його в Україні така послуга мала коштувати понад три тисячі доларів США. При ринковій вартості вказаного авто у 200-300 доларів США. Тут простежується іронічний сміх і проблема.

У такому становищі громадяни України, особливо у прикордонних областях, почали купувати вживані авто у державах Європейського Союзу та користуватися ними на території України не сплачуючи відповідних податків та зборів, які повинні бути сплачені при купівлі автомобіля на території України. Широко стали розповсюджені схеми ухилення від сплати податків через режим тимчасового ввезення нерезидентами та використання авто у митному режимі транзиту [2].

Аналітичний портал «Слово і Діло» зібрав обіцянки народних депутатів щодо вирішення цієї проблеми.

Ще у 2015 році Євген Мураєв заявляв, що голосуватиме проти ініціатив щодо підвищення податку на автомобілі. Тоді Міністерство фінансів планувало запровадити податок на всі автомобілі та мотоцикли, не старші за п'ять років, крім того, підвищити транспортний податок на машини, середня ринкова вартість яких перевищує 1 мільйон гривень. Наприкінці року Верховна Рада схвалила проект закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році», де був передбачений податок на автомобілі, не старші за 5 років, вартість яких становить понад 750 мінімальних зарплат у розмірі 25 тисяч гривень [3].

Так, на початку 2017 року Роберт Горват обіцяв працювати над законодавством у сфері ринку авто. Влітку Верховна Рада ухвалила законопроект № 5624 «Про внесення змін до закону України «Про деякі питання ввезення на митну територію України та реєстрації транспортних засобів» щодо посилення адаптаційної здатності та поетапного запровадження в Україні міжнародних екологічних вимог до транспортних засобів», ініціатором якого він виступив [4].

У вересні депутат пообіцяв розробити інший законопроект про легалізацію авто з іноземною реєстрацією. Наступного місяця Горват зареєстрував проект закону № 7156 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо здешевлення та підвищення доступності індивідуального електротранспорту для населення України» [5].

Прем'єр-міністр України В. Гройсман заявив, що власники автомобілів з європейськими номерами мають платити ввізне мито [6].

Митний кодекс України передбачає митні режими ввезення автомобілів з іноземною реєстрацією на митну територію України:

– транзит – це митний режим, відповідно до якого товари та/або транспортні засоби комерційного призначення переміщуються під митним контролем між двома органами доходів і зборів України або у межах зони діяльності одного органу доходів і зборів без будь-якого використання цих товарів, без сплати митних платежів та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності [7, ст. 90];

– тимчасове ввезення – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари, транспортні засоби комерційного призначення ввозяться для конкретних цілей на митну територію України з умовним повним або частковим звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реекспорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу у результаті їх використання [7, ст. 103].

– реекспорт – це митний режим, відповідно до якого товари, що були раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності [7, ст. 85].

Використовуючи вказані норми статей Митного кодексу України громадяни України (резиденти) і возять автомобілі з іноземною реєстрацією без сплати митних платежів.

Разом з тим у статті 95 Митного кодексу України вказані строки (обмеження) транспортних перевезень: для автомобільного транспорту – 10 діб (у разі переміщення у зоні діяльності однієї митниці – 5 діб). Виникає питання, що така норма властива для мешканців прикордонних областей, а якщо громадяни проживають в інших регіонах держави, то такі строки є проблемними для них, маються на увазі зручності кожного окремо взятого резидента.

Названі норми не є зручними для такої категорії громадян, що ввезли на територію України авто з іноземною реєстрацією та спонукають їх користувачів шукати різного роду способи порушення строків транзитного перевезення.

Частиною 3 статті 380 Митним кодексом України передбачено тимчасове ввезення резидентами автомобілів з іноземною реєстрацією. На думку Д. Сосніна, таке ввезення є нереалістичним, враховуючи вимоги Митного кодексу України [8].

Так, тимчасове ввезення резидентами транспортних засобів особистого користування дозволяється на строк до одного року під письмове зобов'язання про їх зворотне вивезення за умови письмового декларування у порядку, передбаченому законодавством України для громадян, після сплати всіх митних платежів, які відповідно до закону підлягають сплаті при імпорті таких транспортних засобів. Тобто, громадянин України може ввезти автомобіль з іноземною реєстрацією на митну територію України, але він все одно повинен сплатити всі митні платежі та ще й потім вивезти цей автомобіль протягом одного року [8].

Увезені автомобілі не знаходяться на обліку у Польщі, Литві, Німеччині, Чехії, Болгарії. Таким чином вони не обліковані, хоча є підстави зробити це в Україні. Виникає питання, на яку суму треба розмитнювати подібні автомобілі? Враховуючи вимоги вітчизняного законодавства, сума розмитнення залежить від об'єму двигуна. У середньому ввозяться автомобілі з об'ємом двигуна від 1,6 до 3,5. Відповідно необхідно встановити та визначити суму розмитнення. Але це не вирішується. На нашу думку, діє монополія на автомобілі зі сторони приватних структур, які здійснюють ввезення таких автомобілів, а також зацікавлених інших структур.

Голова комітету Верховної Ради з питань податкової та митної політики Н. Южаніна зазначає, щоб мати можливість сплатити митні платежі і розмитнити, треба сплатити акциз у розмірі 30% від чинної ставки акцизу. І потім настає вся відповідальність і нові можливості для всіх правоохоронних органів, які контролюватимуть, і найголовніше – для митних органів, які контролюватимуть подальший ввіз таких автомобілів. Тобто розв'язати питання з тією кількістю, що є, але надалі – унеможливити таке використання Митного кодексу саме з такою метою для громадян України [9].

Проблему з нерозмитненими авто декілька років назад вирішили наші сусіди Білорусь і Молдова. Наприклад, Молдова застосувала понижуючий коефіцієнт доставок акцизного податку, встановлений у країні.

На пропозицію громадських активістів застосувати амністію та дозволити розмитнювати автомобіль за безцінь не допустимо. Необхідно врахувати і економічне обґрунтування. Тому вноситься пропозиція щодо акцизного збору.

За прикладом Молдови, в якій ввезені автомобілі з іноземними номерами можуть перебувати на території держави півроку. Тому транзитнику не потрібно перетинати кордон через декілька днів. Це ще більше спонукало ввозити машини до країни без розмитнення.

Щоб усунути проблему, у країні вирішили діяти іншим шляхом. Так, з січня 2017 року по березень громадянам Молдови дозволили розмитнити автомобіль зі знижкою на акциз у 70%. Єдина умова: до Молдови вони повинні бути завезені до 1 листопада 2016-го.

Потім «знижку» продовжують знову на певний строк [10].

На нашу думку копіювати приклад Молдови не варто, оскільки у нас є своє законодавство, а запозичити дещо можна.

Висновок. Враховуючи думки Прем'єр-міністра В. Гройсмана, голови комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики Н. Южаніної, генерального директора Всеукраїнської Асоціації автомобільних імпортерів і дилерів О. Назаренка та інших зацікавлених осіб, у тому числі пересічних громадян України, пропонуємо:

- визначити та узаконити єдині правила для ввезення автомобілів такої категорії;
- прийняти новий Закон, який би безпосередньо вирішив вказану у статті проблему та не змушував вносити зміни до інших законів України. Таке рішення було б зрозумілим для суспільства та доступним для реалізації пересічними громадянами;
- законодавчо ввести окрему систему розмитнення авто та постановки їх на облік;
- зменшити вартість розмитнення, а не застосовувати акцизний збір, який платять власники автомобілів на автозаправних станціях. Тим самим дати можливість користувачам вказаної категорії автомобілів здійснити українську реєстрацію, які за документами будуть належати їм, а не російській чи литовській або іншій зарубіжній фірмі та не платити фірмам-перевізникам за ввезення таких авто по 900 – 1400 євро.

Бажано, щоб вирішенням долі «євроблях» в Україні безпосередньо займалися члени комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики, та не було осторонь центральні органи виконавчої гілки влади, а також прислуховувалися до громадських активістів та громадян.

Список використаних джерел:

1. Євробляхи. Шляхи вирішення автомобільної проблеми, яка розділила українців на два табори. ТСН від 14.11.2017. URL: <https://tsn.ua/groshi/jevroblyahi-shlyahi-virishennya-avtomobilnoyi-problemi-yaka-rozdilila-ukrayinciv-na-dva-tabori-1038655.html>.
2. Автомобіль з іноземною реєстрацією. Блог Денис Соснін. ЛІГА від 26.02.2017. URL: <http://blog.liga.net/user/dsosnin/article/26192.aspx>.
3. Авто на єврономерах: як нардепи обіцяють вирішити проблему від 07.02.2018. URL: https://zik.ua/news/2018/02/07/avto_na_ievronomerah_yak_nardepy_obitsyayut_vyrishyту_problemu_1260099.
4. Про внесення змін до Закону України «Про деякі питання ввезення на митну територію України та реєстрації транспортних засобів» щодо посилення адаптаційної спроможності та поетапного запровадження в Україні міжнародних екологічних вимог до транспортних засобів: Закон від 08.06.2017. Голос України від 13.07.2017. № 127.
5. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо здешевлення та підвищення доступності індивідуального електротранспорту для населення України : проект Закону від 03.10.2017. № 7156. База даних Законотворчість України. ВР України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62627.
6. Рівні умови: Власники автівок на єврономерах повинні доплатити, Гройсман від 18.01.2018. URL: https://zik.ua/news/2018/01/18/rivni_umovy_vlasnyky_avtivok_na_ievronomerah_povynni_doplatyту_groysman_1247809.
7. Митний кодекс України від 13.03.2012. Голос України від 21.04.2012. № 73-74.
8. Автомобіль з іноземною реєстрацією. Редакція ЛІГА.net від 26.02.2017. URL: <http://blog.liga.net/user/dsosnin/article/26192.aspx>.
9. Авто на «єврономерах»: влада України знайшла вирішення проблеми від 15.03.2018. URL: https://24tv.ua/avto_na_ievronomerah_vlada_ukrayini_znayshla_virishennya_problemi_n938718.
10. За прикладом Молдови: як в Україні можна вирішити проблему з «євробляхами» від 17.01.2018. URL: <https://ukr.segodnya.ua/economics/avto/po-primeru-moldovy-kak-v-ukraine-mozhno-reshit-problemu-s-jevroblyahami-1106134.html>.